

Aan B&W gemeente Westerveld
info@gemeentewesterveld.nl

Aan Gemeenteraad Westerveld
griffie@gemeentewesterveld.nl

Dwingeloo, 9 maart 2020

Geacht College, geachte Raad,

De vereniging Meten=Weten heeft kennis genomen van de overeenkomst die op 24 februari 2020 is gesloten tussen het college van B&W Westerveld en bij de lelieteelt in de gemeente Westerveld betrokkenen, met uitzondering van georganiseerde bewoners. Omdat het onderwerp lelieteelt op 10 maart 2020 weer aan de orde komt in de gemeenteraad willen wij u met deze open brief in kennis stellen van een eerste inhoudelijke reactie van M=W op dit convenant.

Mogelijkheid bezwaar / beroep

Voor de gesloten overeenkomst worden in de communicatie vele namen gebruikt; overeenkomst, convenant, gedragscode, gedragslijn, afspraken.

Uit alles blijkt dat het college heeft besloten een overeenkomst aan te gaan met 'verplichtingen' voor deelnemers. Tevens heeft het college besloten dat het convenant op 24 februari 2020 namens het college werd getekend.

Op basis hiervan zijn wij van mening dat het een besluit is van het college van B&W, waarmee deze overeenkomst open staat voor bezwaar en beroep.

Bevoegdheid college B&W?

De overeenkomst bevat in 2.4.2. een bepaling, kort weergegeven als 'een spuitvrije zone van 20 meter van gevel'. Een dergelijke bepaling is een RO-bepaling. Ruimtelijke ordening is expliciet een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en niet van het college. Zoals ook bleek op de gemeenteraadsvergadering van 25 februari 2020 is de gemeenteraad gepasseerd en kan de overeenkomst zelfs niet meer worden terug gedraaid zonder kans te lopen op een schadeclaim van de telers /agrariërs.

Wij zijn van mening dat het college hier onbevoegd heeft gehandeld en deze overeenkomst, in ieder geval tenminste de genoemde bepaling, tot stand is gekomen in strijd met Awb.

Strijd met wet?

- 1) De overeenkomst bevat de bepaling dat de windsnelheid bij bespuitingen waarboven het verboden is om te spuiten (> 5 m/s) wordt gemeten op spuitboomhoogte.
Dit is in strijd met het wettelijk voorschrift opgenomen in het activiteitenbesluit: artikel 3.83 lid 5 onder a. waarin expliciet is bepaald dat:
 - 5 Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is verboden bij een windsnelheid groter dan 5 meter per seconde, gemeten op:
 - a. twee meter boven het grondoppervlak bij neerwaartse bespuiting;

B&W mogen en kunnen geen afspraken maken die in strijd zijn met wettelijke bepalingen en de omgeving en omwonenden een mindere bescherming bieden tegen drift en de onbedoelde nodeloze verspreiding van bestrijdingsmiddelen bevordert.

- 2) Hetgeen is opgenomen in artikel 2.4.2 van de overeenkomst - een spuitvrije zone van 20 meter vanaf gevel, lijkt meer dan bestaande regelgeving, maar is het niet. Op de eerste plaats wordt de *gevel* genoemd als maatgevend en niet de *perceelgrens* die maatgevend zou moeten zijn. De agrariër heeft reeds de plicht de percelen van zijn burens te vrijwaren van contaminatie. Deze regel 2.4.2. is derhalve een verzachting van deze wettelijke plicht. Een overheid mag hier niet aan meewerken.
- 3) De wijze waarop door B&W een selectie is gemaakt van 'omwonenden' is discutabel. In de tweede zin van de Overeenkomst staat het volgende: *"Zoals ook blijkt uit het rapport Uitgesproken hebben de georganiseerde omwonenden te kennen gegeven niet met de telers om tafel te willen maar vinden dat de overheid aan zet is."* Deze woorden komen niet in deze context in het rapport Uitgesproken voor. De tekst in het rapport Uitgesproken in hoofdstuk 3. **'Hoe verder volgens betrokkenen'** luidt:

"Het waait niet over

Partijen delen het standpunt dat de discussie over gewasbescherming en intensieve teelten niet overgaat en mogelijk zal overwaaien naar andere gebieden en andere teelten.

Burgers en telers lossen dit samen niet op: de overheid aan zet

Geïnterviewden zijn ook van mening dat niet aan bewoners en telers gevraagd kan worden deze controversie onderling op te lossen door (weer) in gesprek te gaan en te onderhandelen over de inhoud. Gesprekspartners zien een doorslaggevende rol voor de gezamenlijke overheden. Allen vinden dat de overheid duidelijkheid en helderheid dient te scheppen, de zorgen en problemen moet erkennen en in moet grijpen. Dit is tot nu toe te weinig gedaan."

Door in de eerste alinea van de overeenkomst het rapport Uitgesproken te verdraaien om daarmee te beargumenteren dat de georganiseerde bewoners 'niet mee hoeven te doen' is op zijn zachts gezegd merkwaardig. Zie punt 4 hieronder.

- 4) B&W zouden in de voorbereiding van het convenant hebben aangegeven alleen te willen praten met omwonenden waarvan de namen en adressen door de lelietelers zijn verstrekt, dan wel hebben aangegeven niet met vertegenwoordigers van M=W en andere organisaties te willen praten. In ieder geval is onduidelijk hoe de selectie van omwonenden tot stand is gekomen en hoe en met wie het gesprek is aangegaan. De juridische vraag is of hier sprake is van uitsluiting van omwonenden alleen omdat ze lid zouden zijn van een vereniging. Dit zou in strijd zijn met het verenigingsrecht en de grondwet.

Op dit moment is slechts aan de orde dat via verzoeken op basis van de Wet openbaarheid bestuur wordt nagegaan hoe het convenant tot stand is gekomen.

Algemene Overwegingen.

De overeenkomst begint met 7 alinea's 'algemene overwegingen'. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat deze 'overwegingen' hebben geleid tot de daaropvolgende afspraken. De vraag is *hoe* het college de 7 alinea's tekst heeft overwogen. Veel van de genoemde rapporten en beleidsvoornemens die worden opgesomd hebben een hoger doel en -abstractieniveau. Nergens in de tekst wordt duidelijk op welke wijze het college lering wil of wilde trekken uit genoemde teksten. Hoe dan ook blijft het in het ongerijmde wat de relatie is tussen de 'overwegingen' en de daarop volgende afspraken.

- Alinea 1
In de eerste alinea van de Algemene overwegingen wordt erkend dat de bollenteelt in Westerveld is gegroeid. Het is goed te realiseren dat hiermee ook de overlast is gegroeid en dat aan die overlast grenzen zijn.
- Alinea 2
Naar aanleiding van de vraag of omwonenden kans lopen op gezondheidsschade worden slechts drie rapporten genoemd zonder enige inhoudelijke duiding; Gezondheidsraad 2014, RIVM 2018 en OBO 2019.
B&W, de wethouder in het bijzonder, hanteren bij voortduring een interpretatie van met name het Onderzoek Bestrijdingsmiddelen Omwonenden (OBO) dat met dit rapport is aangetoond dat er geen risico is op gevaar voor omwonenden. Die interpretatie is ten enenmale volkomen onjuist!
- Alinea 3
In alinea 3 wordt gerefereerd aan de LNV-visie 'Waardevol en Verbonden' De tekst is keurig overgetypt van de website van de rijksoverheid met weglating van een cruciale zin:

Zo dreigt onze bodem, de belangrijkste hulpbron voor de boer, uitgeput te raken, hebben we te maken met een verlies aan biodiversiteit en heeft Nederland zich gecommitteerd aan het klimaatakkoord

De essentie van de LNV-visie is dat bodem en biodiversiteit herstel behoeven en dat klimaatadaptatie en – mitigatie onontkoombaar is.

Als derhalve de Nederlandse land- en tuinbouw 'toonaangevend' wil blijven in combinatie met het hoofd bieden aan genoemde maatschappelijke opgaven is dat de impliciete erkenning dat anno 2020 veel te veel bestrijdingsmiddelen worden gebruikt. En niet alleen bestrijdingsmiddelen maar dat de duurzaamheid van de landbouw überhaupt ter discussie staat ook wat betreft gebruik van energie en grondstoffen. Deze overweging is geenszins te rijmen met de afspraken in het convenant.

- Alinea 4
In deze alinea zeer verhullende taalgebruik over de methoden die in gebruik zijn bij het toelatingsbeleid. Juist door de genoemde rapporten van de gezondheidsraad en het RIVM (alinea 2) is duidelijk dat dit toelatingsbeleid flinke hiaten vertoont (ondermeer ten aanzien van de Ziekte van Parkinson, bescherming van de ongeboren vrucht en - het jonge kind); vandaar dat het streven tot vermindering van bestrijdingsmiddelengebruik noodzakelijk is.
- Alinea 5

In alinea 5 wordt de tekst van alinea 4 nogmaals benadrukt. De Minister begrijpt de huidige zorgen, maar kan of wil kennelijk niet meer doen dan beloven dat deze zorgen over 10 jaar voorbij kunnen zijn.

Er wordt in alinea 5 tevens gerefereerd aan de 'Toekomstvisie Gewasbescherming 2030'. Conform de laatste tussenrapportage van het PBL zijn *vrijwel geen van de gestelde tussendoelen gehaald* (!). Commitment aan deze visie wil dus zeggen dat er wat betreft geïntegreerde gewasbescherming, toepassen laag risicomiddelen en nagenoeg zonder emissies naar het milieu er nog wel een paar stappen zijn te zetten.

- Alinea 6

In de 2^e alinea op pagina 2 wordt erkend dat nog steeds stoffen worden aangetroffen die al jarenlang niet meer worden gebruikt. Het geeft aan hoe ernstig de zaak is. Ook het gebruik van deze stoffen was toegestaan met dezelfde argumenten die nog steeds worden gebruikt.

Het beroep dat in deze alinea wordt gedaan op alle partijen om goed om te gaan met het milieu kan niet anders worden gekwalificeerd dan grotesk in de context van de bestrijdingsmiddelenproblematiek in de gemeente Westerveld

- Alinea 7

De laatste alinea geeft aan dat de ondertekenaars het gebruik en de emissie van chemische middelen willen terugdringen. In deze overeenkomst komt niet naar voren hoe ze dit willen doen.

Het zal duidelijk zijn dat de rapportages, beleid en beleidsvoornemens waarop in de algemene overwegingen van de overeenkomst een beroep wordt gedaan eerder zouden moeten leiden tot een robuust ruimtelijk ontwikkelingsbeleid van de gemeente Westerveld dan de onderhavige overeenkomst. Vermits het college de genoemde rapporten en beleid natuurlijk serieus neemt.

De Afspraken

Respect, integriteit en professionaliteit

Het simpele feit dat het college een overeenkomst met de agrariërs/telers sluit zónder de gemeenteraad en met uitsluiting op voorhand van georganiseerde bewoners getuigt van weinig respect. Het woord respect wordt wel erg makkelijk gebezigd in de context van de bestrijdingsmiddelenproblematiek die al bijna 20 jaar speelt.

Hetzelfde geldt voor integriteit: "Men stelt zich betrouwbaar op [...] respecteert grenzen en gevoelens..."; een gotspe.

In het gestelde in 2.4.1 is onzes inziens overbodig, afgesproken wordt dat men zich aan de wet moet houden. Iedereen behoort zich aan de wet te houden.

Het gestelde in 2.4.2 insinueert een toezegging voor een spuitvrije zone. De maat, 20 meter uit de gevel, betekent in de praktijk weinig. Vrijwel overal ligt de grens van het perceel waarop de teelt plaatsvindt op meer dan 20 meter van gevels. Na aftrek van de diepte van de tuin / het erf blijven er veel minder dan 20 meters over. En als de tuin / het erf dieper is betekent het dat er tot op de erfgrans gespoten mag worden en schiet de bewoner er niets mee op. Terwijl uit het OBO duidelijk is geworden dat de concentratie in de lucht over de eerste 250 meter amper verschilt.

Het is overigens volstrekt onduidelijk over welke 'omgeving' het hier gaat waar de gesprekken mee zijn gevoerd.

Het gestelde in 2.4.3. is voor tweeërlei uitleg vatbaar.

Als het wordt uitgelegd als een voorschrift betekent het niets meer dan het zich aan de wet houden.

Als het wordt uitgelegd als een overeenkomst is hier bepaald dat de partijen constateren dat de beste technieken worden gebruikt en komen daarmee overeen daar geen kritiek meer op te hebben.

Het statement tussen haakjes in de overeenkomst (<5 m/s op spuitboomhoogte) is een verzachtende afwijking van de wettelijke eis (2 m hoogte). De gemeente mag deze afwijking van de wettelijke bepalingen niet goedkeuren. (zie ook het kopje 'Strijd met de wet?')

Het gestelde in 2.5.1 bevat, wat duidelijker geformuleerd, de toezegging dat als er om wordt gevraagd de agrariër bereid is te vertellen welk gewas er wordt geteeld. Dat is re-actief; vanuit het gesteld in de overeenkomst ten aanzien van respect, integriteit en professionaliteit mag verwacht worden dat de agrariër/teler dat uit eigen beweging doet.

Het gestelde in 2.5.3 en 2.5.4 is weer de toezegging zich aan de wet te houden; maar dat moesten we toch al.

Het gestelde in 2.5.5.: veel woorden maar is zonder wezenlijke inhoud.

Het gestelde in 2.5.6 is moeilijk interpreteerbaar. Het meeste is reeds wettelijk geregeld. Alleen de extra kilometers vanwege de rondjes niet.

Bij het gestelde in 2.7 *streven naar terugdringen van gebruik* ... is het noodzakelijk aan te geven hoe dit actieve streven uitgevoerd wordt en welke concrete doelen worden gesteld.

Het gestelde onder 3.1 onder de titel '**De gemeente Westerveld**' is goeddeels inhoudsloos.

Het gestelde achter de eerste twee aandachtsbolletjes vergt geen actie van de gemeente. De gemeente kan natuurlijk haar vertrouwen in ons uitspreken maar dat zal dan eerst gewonnen moeten worden.

Het gestelde achter het derde bolletje, het optreden van de burgemeester, roept alleen maar vraagtekens op. Het statement heeft alleen betrekking op mogelijk gedrag dat zich richt tegen agrariërs en is daarom eenzijdig gesteld. Het statement roept de vraag op:

wat onder ongewenst gedrag wordt verstaan. Is er aanleiding is geweest? , Dus was er sprake van (vermeend) ongewenst gedrag om dit statement op te nemen? Zo ja, kan dan een beschrijving van dit gedrag worden gegeven?

Wij voelen we de noodzaak dat de gemeente en/of andere overheden hun bevoegdheden dienen te gebruiken om handhavend op te treden tegen ongewenst gedrag van de agrariërs, zoals spuiten bij meer dan 5 m/s wind, hard rijden met tractoren, bemodderen van wegen, kapot rijden of spuiten van bermen, contamineren van tuinen en/of gewassen van derden. Niet vermeld is hoe de gemeente dit gaat doen.

Het gestelde in na de vierde bol: de gemeente neemt een actieve, stimulerende rol, etc. Op geen enkele wijze is aangegeven hoe dit concreet wordt gemaakt. Ook uit het historische beleid van de gemeente valt dit niet op te maken.

Vijfde bol: wordt hier nogmaals subsidie toegezegd?

Zesde bol: twee verschillende statements.

De eerste: dringt aan op onderzoek. Maak dit concreet.

De tweede: ondersteunt agrariërs. Maak dit concreet. Betekent het wéér subsidie?

Zevende bol, ... *toestaan van andere middelen*... Het lijkt onschuldig, maar hier zit een gevaar in. In het algemeen kunne we stellen; schoenmaker blijf bij je leest. De gemeente is niet deskundig op het gebied van de toelating van middelen. Dit statement kan ertoe leiden dat de gemeente zich voor het karretje van de telers laat spannen.

Achtste bol. Een oud en bekend probleem. Bij snel lezen wordt dit statement opgevat als een weer instellen van het meldpunt door de gemeente. Dit wordt wenselijk geacht om de gemeente meer inzicht te doen krijgen in de problematiek van de inwoners.

Het zogenoemde meldpunt doet (deed op 28/2) niet meer dan doorverwijzen naar de NVWA. Voorts is in het statement opgenomen dat de klacht snel aan de betreffende agrariër kenbaar wordt gemaakt. Dit kan een reden zijn om het meldpunt niet te gebruiken om de eenvoudige reden dat er geen onderling vertrouwen is.

Het gestelde in 4.1; geldigheidsduur van vijf jaar. Vijf jaar waarin de telers zouden mogen spuiten bij te veel wind, tot op de rand van de perceelsgrens en zich niet druk hoeven maken over de contaminatie van naastliggende percelen. Als de gemeente het anders zou willen dreigt schadevergoeding.

Het gestelde in 4.2; een aantal direct aanwonenden.... De vraag is door wie en hoe deze zijn geselecteerd.

Het gestelde in 4.3. Inmiddels is er een petitie in omloop die door een ieder mag worden ondertekend, al dan niet georganiseerd. We nemen aan dat deze bij dit convenant zullen worden gearchiveerd, dat vertrouwelijk met de persoonlijke contactgegevens wordt omgegaan en een ieder persoonlijk antwoord krijgt.

Het is overigens volstrekt onduidelijk hoe er gehandeld moet worden als er sprake is van geschillen. Bij het sluiten van een overeenkomst zou dit geregeld moeten zijn.

Wat zou nodig zijn?

Op korte termijn:

Omwonenden tevoren informeren wanneer er wordt gespoten en met welke middelen, waar meer informatie te vinden is over de eigenschappen en het werkingsmechanisme van de stoffen, hoe men zich hier tegen kan beschermen en de blootstelling kan worden verminderd. Misschien kan zich dan twee richtingverkeer ontwikkelen met verzoeken van omwonenden om niet te spuiten i.v.m. de wijze waarop het privé-perceel op zeker moment wordt gebruikt.

Omwonenden willen een adequaat *neutraal* meldingsadres. Primair vanwege het constateren van overtredingen (m.n. windsterkte). Ze verwachten dan ook een reactie van een opsporingsambtenaar. Secundair om gegevens te verzamelen over situaties waar spanningen bestaan.

De gemeente kan vanwege privacy geen gegevens van omwonenden/aanwonenden doorleveren aan de agrariërs.

METEN = WETEN

Langere termijn:

Een gemeenschappelijk proces (ondernemers, gemeente, burgers/om-aanwonenden) in gang zetten om te komen tot een gebiedsgerichte ruimtelijke indeling van de gemeente waar gebieden zijn waar sierteelten zonder risico voor de directe omgeving kunnen worden verbouwd en gebieden waar dat niet mogelijk is. Kortom: een gebiedsgericht ruimtelijk beleid waarbij geen taboe rust op herverkavelen, uitkopen van boeren of bewoners, de natuur werkelijk wordt beschermd, essen weer als erfgoed worden behandeld etc.

Uiteindelijk is het instellen van spuitvrije zones onvermijdelijk. De telers kunnen hierop anticiperen door een teelt met overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen op problematische percelen af te bouwen, dan wel percelen met deze eigenschappen niet in nieuw gebruik te nemen.

Met vriendelijke groet
namens de Vereniging Meten=Weten,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'R. Chrispijn', is written over a horizontal line on a light-colored background.

Rob Chrispijn, voorzitter